

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

Відокремлений структурний підрозділ "Кіцманський фаховий коледж
Закладу вищої освіти "Подільський державний університет"
(повне найменування вищого навчального закладу)
Циклова комісія економічних та юридичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з
навчальних робіт
Світлана СЛОБОДЯН
08 2024 р.
34639115

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ

(ШИФР І НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
(ШИФР І НАЗВА)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ
(ШИФР І НАЗВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ)

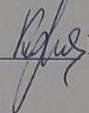
ВІДДІЛЕННЯ №2
(НАЗВА ВІДДІЛЕННЯ)

Кіцмань, 2024

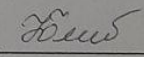
Робоча програма «Фінанси» для здобувачів фахової передвищої освіти за
(назва навчальної дисципліни)
галуззю знань 07 Управління та адміністрування
спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Розробник: Король Л.І., викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої
кваліфікаційної категорії

Схвалено методичною радою коледжу
Протокол № 1 від 30.08 2024 року

Завідувач методичного кабінету Микола КОРОЛЬ

Робоча програма затверджена на засіданні
циклової комісії економічних та юридичних дисциплін
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року

Голова циклової комісії Юлія БІЛЯР

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Розділів –	Спеціальності (професійне спрямування): <u>071 «Облік і оподаткування»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових розділів –		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи –	Освітньо-професійний ступінь: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	Лекції	
		год.	30 год.
		Практичні	
		год.	24 год.
		Семінарські	
			10 год.
		Самостійна робота	
			56 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. У результаті вивчення даного курсу здобувачі освіти одержать загальне представлення про систему фінансових відносин, що склалися в даний час в Україні, що допоможе їм надалі вирішувати практичні задачі в цій сфері. Крім того, основні поняття даної дисципліни є базисом для вивчення подальших фінансових дисциплін.

Завдання: дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дієвих важелів економічної політики держави.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:** об'єктивні передумови виникнення, суть, функції, характерні ознаки фінансів; структуру фінансової системи і принципи її побудови; поняття фінансового механізму, його складові елементи; призначення, класифікацію, методи фінансового планування; суть, мету, принципи, методи фінансового контролю; місце і роль бюджету держави в системі державних фінансів; причини виникнення, форми державного кредиту, види державного боргу; суть, форми, види страхування, проблеми функціонування страхового ринку.

вміти: застосовувати під час прийняття рішень фінансові методи, важелі, стимули санкції; використовувати у фінансовій практиці методи управління фінансами, фінансового планування, організаційні форми фінансового контролю; ефективно поєднувати форми і методи бюджетного планування на різних стадіях бюджетного процесу; визначити джерела формування фінансових ресурсів підприємницьких структур; застосовувати фондові інструменти в діяльності на ринку цінних паперів і валютних ринках.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль

1. Виникнення фінансів, їх зв'язок з державою та розвитком товарно-грошових відносин
2. Сутність і характерні ознаки фінансів
3. Специфічні сфери, функції фінансів та їх характеристика
4. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними науками

Семінарське заняття

Історичні етапи становлення та розвитку фінансів

Тема 2. Фінансова система України

1. Фінансова система: поняття, структура та характеристика сфер і ланок
2. Організаційні основи функціонування фінансової системи
3. Суть і значення фінансового контролю

Семінарське заняття

Характеристика органів управління фінансами

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм

1. Фінансова політика, зміст і завдання
2. Фінансовий механізм і його елементи
3. Фінансові методи, важелі та інструменти реалізації фінансової політики

Семінарське заняття

Опрацювання нормативних актів, що регулюють фінансову політику і фінансовий механізм

Тема 4. Фінанси господарських суб'єктів

1. Сутність та функції фінансів суб'єктів господарювання
2. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки
3. Фінанси некомерційних організацій – об'єднань громадян
4. Фінансова діяльність підприємців – фізичних осіб

Тема 5. Фінанси домогосподарств

1. Домогосподарство як суб'єкт фінансових відносин
2. Сутність фінансів домогосподарств та їх функції
3. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарств
4. Заощадження домогосподарств, їх класифікація
5. Особисті фінанси

Практичні заняття

Фінанси домогосподарств

Проведення фінансових розрахунків з формування фінансових результатів суб'єктів господарювання

Тема 6. Державні фінанси

1. Суть і призначення державних фінансів
2. Склад і структура державних фінансів
3. Менеджмент державних фінансів
4. Державні доходи, їх види і джерела формування
5. Суть, завдання державних видатків, склад і напрямки їх використання

Тема 7. Податки і податкова система України

1. Сутність, призначення та функції податків
2. Характеристика елементів податку
3. Класифікація податків та їх види
4. Податкова система: поняття та принципи

Практичні заняття

Ознайомлення з структурою ДПС та роботою електронного кабінету з формування податкової звітності платників податків

Розрахунок основних податків, що сплачують фізичні і юридичні особи

Тема 8. Місцеві фінанси

1. Суть місцевих фінансів, їх склад і роль в економічній системі держави
2. Функції та принципи організації місцевих фінансів
3. Склад доходів і видатків місцевих бюджетів
4. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Практичні заняття

Аналіз складу дохідної та видаткової частини окремого виду місцевого бюджету

Розрахунок та аналіз основних показників, складу та структури місцевого бюджету

Тема 9. Бюджет і бюджетна система

1. Сутність, значення та функції бюджету
2. Бюджетна система України: поняття і принципи побудови. Бюджетний устрій
3. Поняття бюджетного процесу та його складові етапи

Тема 10. Доходи і видатки державного бюджету

1. Економічна сутність доходів державного бюджету, їх класифікація
2. Склад і структура видатків державного бюджету
3. Загальний і спеціальні фонди державного бюджету
4. Бюджетний дефіцит

Практичне заняття

Ознайомлення із статтями державного бюджету, дослідження його структури

Семінарське заняття

Бюджет і бюджетна система, доходи та видатки державного бюджету

Тема 11. Державні цільові фонди

1. Становлення та розвиток державних цільових позабюджетних фондів
2. Загальна характеристика державних цільових позабюджетних фондів
3. Пенсійний фонд України
4. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття

Практичні заняття

Ознайомлення зі структурою та діяльністю соціальних позабюджетних фондів

Розрахунок основних видів відрахувань до державних цільових фондів

Тема 12. Державний кредит і державний борг

1. Економічна суть та роль державного кредиту
2. Форми державного кредиту та класифікація державних позик
3. Державний борг: сутність і соціально-економічні наслідки та обслуговування

4. Управління державним боргом

Тема 13. Страхування і страховий ринок

1. Економічна необхідність, сутність і функції страхування
2. Суб'єкти страхових відносин. Форми та види страхування
3. Страховий ринок та його організаційна структура
4. Система державного загальнообов'язкового соціального страхування в Україні

Практичні заняття

Ознайомлення зі структурою страхової компанії та документацією зі страхування
Порядок обчислення страхових сум, платежів та відшкодування

Тема 14. Фінансовий ринок

1. Суть фінансового ринку, його структура
2. Класифікація фінансових ринків
3. Інструменти фінансового ринку та їх характеристика
4. Фінансові посередники: класифікація та функціональне призначення

Практичне заняття

Проведення розрахунків на визначення розміру курсу акцій

Тема 15. Міжнародні фінанси

1. Сутність, призначення і функції міжнародних фінансів
2. Міжнародний фінансовий ринок та його структура
3. Фінансова діяльність міжнародних фінансових інституцій
4. Валютний ринок

Семінарське заняття

Сутність та роль міжнародних фінансів

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	всього	л	п	с	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
1. Суть фінансів, їх функції і роль	8	2	-	2		4
2. Фінансова система України	8	2	-	2		4
3. Фінансова політика і фінансовий механізм	10	2	-	2		6
4. Фінанси господарських суб'єктів	8	2	-	-		6
5. Фінанси домогосподарств	6	2	4			-
6. Державні фінанси	2	2	-	-		-
7. Податки і податкова система	12	2	4	-		6
8. Місцеві фінанси	10	2	4	-		4
9. Бюджет і бюджетна система	8	2	-	-		6
10. Доходи і видатки державного бюджету	10	2	2	2		4
11. Державні цільові фонди	6	2	4	-		-
12. Державний кредит і державний борг	2	2	-	-		-
13. Страхування і страховий ринок	12	2	4	-		6
14. Фінансовий ринок	8	2	2	-		4
15. Міжнародні фінанси	10	2	-	2		6
Разом годин з навчальної дисципліни	120	30	24	10		56

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суть фінансів, їх функції і роль	2
2	Фінансова система України	2
3	Фінансова політика і фінансовий механізм	2
4	Фінанси господарських суб'єктів	2
5	Фінанси домогосподарств	2
6	Державні фінанси	2
7	Податки і податкова система	2
8	Місцеві фінанси	2
9	Бюджет і бюджетна система	2
10	Доходи і видатки державного бюджету	2
11	Державні цільові фонди	2
12	Державний кредит і державний борг	2
13	Страхування і страховий ринок	2
14	Фінансовий ринок	2
15	Міжнародні фінанси	2
	Разом	30

6. Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Історичні етапи становлення та розвитку фінансів (семінарське заняття)</i>	2
2	<i>Характеристика органів управління фінансами (семінарське заняття)</i>	2
3	<i>Опрацювання нормативних актів, що регулюють фінансову політику і фінансовий механізм (семінарське заняття)</i>	2
4	Фінанси домогосподарств	2
5	Проведення фінансових розрахунків з формування фінансових результатів суб'єктів господарювання	2
6	Ознайомлення з структурою ДПС та роботою електронного кабінету з формування податкової звітності платників податків	2
7	Розрахунок основних податків, що сплачують фізичні і юридичні особи	2
8	Аналіз складу дохідної та видаткової частини окремого виду місцевого бюджету	2
9	Розрахунок та аналіз основних показників, складу та структури місцевого бюджету	2
10	Аналіз складу дохідної і видаткової частини державного бюджету України	2
11	<i>Бюджет і бюджетна система, доходи та видатки державного бюджету (семінарське заняття)</i>	2
12	Ознайомлення зі структурою та діяльністю соціальних позабюджетних фондів	2
13	Розрахунок основних видів відрхувань до державних цільових фондів	2
14	Ознайомлення зі структурою страхової компанії та документацією зі страхування	2
15	Порядок обчислення страхових сум, платежів та відшкодування	2
16	Проведення розрахунків на визначення розміру курсу акцій	2
17	<i>Сутність та роль міжнародних фінансів (семінарське заняття)</i>	2
	Разом	34

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<u>Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль</u> Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва	4
2	<u>Тема 2. Фінансова система України</u> Роль фінансової системи держави у забезпеченні умов економічного зростання	4
3	<u>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм</u> Фінансова безпека держави	6
4	<u>Тема 4. Фінанси господарських суб'єктів</u> Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм	6
5	<u>Тема 6. Податки і податкова система</u> Адміністрування податків в Україні	6
6	<u>Тема 7. Місцеві фінанси</u> Напрями реалізації бюджетної політики	4
7	<u>Тема 8. Бюджет і бюджетна система</u> Напрями реформування міжбюджетних відносин	6
8	<u>Тема 9. Доходи і видатки державного бюджету</u> Принципи і форми бюджетного фінансування	4
9	<u>Тема 13. Страхування і страховий ринок</u> Ліцензування страхової діяльності	6

10	<u>Тема 14. Фінансовий ринок</u> Ринок фінансових послуг	4
11	<u>Тема 15. Міжнародні фінанси</u> Міжнародні фінансові організації	6
	Разом	56

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання – це різновид самостійної роботи, яка визначається як навчальна діяльність здобувача освіти, спрямована на вивчення і оволодіння матеріалом навчальної дисципліни без участі викладача. Написання рефератів, есе; складання кросвордів, тестів; створення презентацій.

9. Методи навчання

Під час викладання лекційного матеріалу: лекція, повідомлення та засвоєння нових знань, розповідь, бесіда, проблемний виклад; зображення схем; демонстрація відео фрагментів, мультимедійний супровід лекційного матеріалу.

На практичних заняттях:

- методичні вказівки для виконання практичних робіт;
- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у здобувачів освіти системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань.

На семінарських заняттях – питання для дискусій, доповіді, обговорення, диспути.

10. Методи контролю

Лекція: тестування, вибіркове усне опитування перед початком занять, фронтальне опитування за картками (5-10 хв.), фронтальна перевірка домашнього завдання, письмове опитування (розв'язування індивідуальних завдань), письмова контрольна робота.

Практичне заняття: письмове опитування, комбіноване опитування, усне опитування, тестування, взаємоконтроль, співбесіда.

Семінарське заняття: усне опитування, тестування, взаємоконтроль, рецензування та обговорення рефератів.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу, індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, олімпіад на краще знання навчальної дисципліни, кращого із спеціальності.

Поточний контроль знань з навчальної дисципліни проводиться в письмовій та усній формі. Контрольні завдання за темами містять тестові завдання та практичні завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів; усних відповідей, тестування;
- з практичних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань;

Підсумковий контроль знань відбувається у вигляді комплексної контрольної роботи (ККР).

Проводиться опитування у формі самостійної роботи, тестових завдань. Підсумкова форма контролю – залік.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Критерії оцінювання знань, вмінь здобувачів освіти з навчальної дисципліни за 4-бальною шкалою :

«Відмінно» - оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом;

«Добре» - оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усіх відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів;

«Задовільно» - оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки;

«Незадовільно» - оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

2. Методичне забезпечення

- при викладенні нового матеріалу – лекції, презентації, аудіо/відео- матеріали;
- для контролю знань, вмінь – тести та практичні завдання з дисципліни;
- для індивідуальної роботи – робочі зошити для практичних занять, рекомендації щодо вивчення питань самостійної роботи;
- Навчальна програма дисципліни;
- Робоча навчальна програма дисципліни (схвалена методичною радою коледжу);
- Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо;
- Повні конспекти лекцій з дисципліни (розглянуті та схвалені на засіданнях ЦК);
- Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт;
- Інструктивно-методичні матеріали практичних занять;
- Тести, контрольні завдання до практичних занять, завдання для диференційованих заліків;
- Методичні рекомендації, розробки викладача;
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу.

13. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р.
4. Господарський кодекс України 16.01.2003 р.
5. Венгер В.В. Фінанси: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
6. Вовчак, О.Д., Бучко І.Є., Костак З.Р. Гроші та кредит: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
7. Гуцаленко Л.В., Дерій В.А., Коцупатрий М.М. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. 2-е вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
8. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
9. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.
10. Податкова система: навч. посіб. / за заг. ред. проф. В. Л. Андрушенка. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
11. Тимохова Г.Б. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 592 с.
12. Череп, О.Г., Столяр, О.Ю. Місцеві фінанси: навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 468 с.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми прогнозування розвитку соціально-економічних систем: монографія / за ред. О.І. Черняка, П.В. Захарченка. Мелітополь : Видав. буд. ММД, 2019. 456 с.
2. Арістов Ю.Ю. Бюджетна система як інструмент соціально-економічного розвитку країни. Економіка та держава. 2020. 159 с.
3. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: підручник. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
4. Даниленко А.І. Фінансові ризики: їх сутність та оцінювання на підприємствах України. Фінанси України. 2020. № 3. С. 7-22.
5. Захарченко П.В., Костенко Г.П. Методи та моделі фінансового прогнозування: посібник. Мелітополь : Видав. буд. Мелітопол. міськ. друкарні, 2018. 224 с.
6. Фінанси, гроші і кредит : підручник / О.О.Непочатенко, С.М. Колотуха, П.К. Бечко. – Умань: видавництво поліграфічний центр “Візаві”, 2014. – 484 с.
7. Шпак Н.О., Ярошевич Н.Б., Побурко О.Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.
8. Ярошевич Н.Б., Кондрат М.В., Ливдар І.Ю. Фінанси: Навч. посіб. Львів: Простір-М, 2018. 298с.

14. Інформаційні ресурси

Верховна Рада України <http://zakon.rada.gov.ua/>
 Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua>
 Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
 Національний банк України <http://www.bank.gov.ua/>
 Державна казначейська служба України <http://www.treasury.gov.ua/>
 Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
 Газета “Все про бухгалтерський облік” <http://vobu.kiev.ua>
 Газета “Урядовий кур’єр” <http://www.ukurier.gov.ua/>
 Електронна бібліотека <http://pidruchniki.com.ua/>
 Електронна бібліотека <http://www.studentbooks.com.ua/>
 Електронна бібліотека <http://www.twirpx.com/files/financial/>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
Наукова бібліотека <http://pulib.if.ua/>
Студентський портал <http://studyport.org.ua/>
Книги видавництва «ЦНЛ» <http://yourbooks.vipcentr.ru/>
Бібліотека Воеводіна <http://enbv.narod.ru/>
Електронна бібліотека Князева <http://ebk.net.ua/>
Бібліотека економіста <http://library.if.ua/>
Інформаційний проект “Фінанси” <http://www.finances.kiev.ua>.
Фінансовий та банківський гід. <http://www.finguide.com.ua>.
Український фінансовий портал “Фінансовий ринок України” <http://www.finmarket.info>.
Журнал “Гроші” <http://http://www.dengi.ua>.
Український бізнес портал. <http://www.ubp.com.ua>
Діловий щотижневик <http://http://www.kontakty.gov.ua>
Інтернет-портал Газети Бізнес <http://www.business.kiev.ua>